

Всеукраїнська асоціація «МОРСЬКА ОСВІТА»

вул. Оболонська набережна, буд.1, корп.2, к.34, м. Київ, 04211, Україна
тел. +38(050)739-60-60; +38 (098) 553-33-35 e-mail: uame2006@gmail.com

Вих. № 01/18/1-3 від 03.01.2018 р.

**Міністру інфраструктури України
Омеляну В.В.**

Шановний Володимире Володимировичу!

Всеукраїнська асоціація «Морська освіта» (далі – Асоціація) звертається до Міністерства інфраструктури України, яке відповідно до законодавства виконує функції Морської адміністрації України, з приводу численних звернень до Асоціації фахівців морської галузі з стурбованістю щодо наявності серйозних проблемних питань в сучасному стані національної системи підготовки та дипломування моряків України.

Завдяки тривалій бездіяльності Міністерства інфраструктури України, Державної служби України з безпеки на транспорті та Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків (далі – ІПДМ) на цей час у системі підготовки та дипломування моряків діє багато негативних чинників, які вкрай негативно впливають на якість підготовки українських моряків, їх подальше працевлаштування моряків та викликає серйозні ризики отримання негативних результатів аудиту стану національної системи підготовки та дипломування моряків Європейським агентством з морської безпеки (EMSA) та аудиту Міжнародної морської організації щодо виконання Україною усіх обов'язкових морських конвенцій, які відбудуться у першому півріччі 2018 року. Зокрема це нижчезазначене:

1. Не підготовлено зміни до нормативно-правових актів з питань підготовки та дипломування моряків, які повинні повною мірою враховувати Манільські поправки до Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення ваhti, 1978 року, з поправками (Конвенція ПДНВ), зокрема усі вимоги Манільських поправок 2010 року до цієї конвенції, а також поправок до Конвенції та Кодексу ПДНВ, які були прийняті Міжнародною морською організацією (далі – ІМО) в 2015-2016 роках, більшість з яких на цей час набрала чинності як обов'язкові інструменти для усіх країн, в тому числі й для України.

2. До цього часу не здійснений переклад поправок до Конвенції та Кодексу ПДНВ, які були прийняті ІМО в 2015-2016 роках, зміст цих поправок офіційно не оприлюднений.

3. До цього часу не запроваджено система електронного тестування моряків в Державних кваліфікаційних комісіях (далі – ДКК), яке готувалось під керівництвом Мінінфраструктури протягом останніх двох років, та на створення якої були витрачені значні державні кошти.

4. До цього часу не запроваджено система електронного запису моряків для реєстрації в ДКК та виключення корупційних зловживань з боку інспекторів ШІДМ.

5. Не запроваджено повною мірою відкритий вільний доступ до єдиного Державного реєстру документів моряків України (далі – Реєстр), що не дозволяє будь-якому органу чи особі в будь-який час вільно та безкоштовно перевіряти дійсність документів моряків.

6. До цього часу за підтвердження легітимності документів та за внесення даних щодо документів до Реєстру ШІДМ вимагає кошти з суб'єктів господарювання, незважаючи на те, що відповідно до Конвенції ПДНВ повинен бути забезпечений вільний доступ до національного реєстру документів моряків. Для забезпечення виконання цієї вимоги на програмне забезпечення Реєстру протягом останніх двох років також були витрачені значні державні кошти.

7. Більш того, протягом 2017 року вартість за внесення даних щодо документів моряків за вимогою ШІДМ була суттєво збільшена. Будь-яка сплата за підтвердження легітимності документів та за внесення до Реєстру даних щодо документів повинна бути негайно скасована.

8. Крім того, Конвенція ПДНВ вимагає серед іншого, внесення до бази даних Реєстру фотокарток власників документів. Але в базу даних Реєстру фотокартки не вносяться.

9. Відповідно до Звіту про результати дослідження стану виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, в якому проаналізовано стан імплементації Україною норм ЄС, які мали бути впроваджені в національне законодавство у період з 1 грудня 2016 року по 1 листопада 2017 року, станом на 1 листопада 2017 року українське законодавство не адаптоване до норм Директиви № 2008/106/ЄС в частині невнесення в нормативно-правову базу України, зокрема до наказу Мінінфраструктури від 08.01.2003 № 3 «Про затвердження Положення про ведення Єдиного державного реєстру документів моряків», нормативних посилань щодо формування та надання знеособлених статистичних даних про документи моряків в електронному форматі.

10. Мінінфраструктури декілька місяців тому створено робоча група з підготовки до аудиту стану національної системи підготовки та дипломування моряків EMSA та аудиту ІМО щодо виконання Україною усіх обов'язкових морських конвенцій, які відбудуться у першому півріччі 2018 року. Але результати діяльності цієї групи на цей час не можуть вважатися задовільними. Прикладом цього є надання у фінальному звіті аудиторів ІМО, які в термін з 20 по 24 листопада 2017 року проводили попередній аудит з виконання Україною вимог міжнародних морських конвенцій, низки суттєвих зауважень, які свідчать про невиконання Міністерством інфраструктури міжнародних зобов'язань України. Зокрема це невиконання окремих вимог Конвенції ПДНВ стосуються зауваження аудиторів, викладені у таблиці зауваження за номерами 3,4, 6, 7,8, 14.

11. Жодним чином не налагоджена взаємодія Мінінфраструктури з Міністерством освіти і науки України та Міністерством охорони здоров'я України в частині виконання відповідних положень Конвенції ПДНВ, завдяки чому суттєва частина вимог цієї Конвенції не виконується.

12. В Положенні про порядок присвоєння звань особам командного складу морських суден, затвердженому наказом Мінінфраструктури від 07.08.2013 № 567 (далі – Положення про звання), яке є головним нормативним актом з питань дипломування моряків, до цього часу не враховані вимоги нового Закону України «Про вищу освіту», що фактично робить Положення про звання нікчемним нормативним актом.

13. Не врахування у Положенні про Державні кваліфікаційні комісії, затвердженому наказом Мінтрансв'язку від 07.05.2007 № 377, переходу на електронне тестування моряків в ДКК та запровадження електронного запису моряків для реєстрації в ДКК, які процедурно та нормативно суттєво відрізняється від формату роботи ДКК в минулому, фактично робить й це Положення нікчемним нормативним актом.

14. Не внесені також зміни до інших нормативно-правових актів з питань дипломування моряків, зокрема, наказів Мінінфраструктури від 18.10.2013 № 812 «Про затвердження Порядку видачі кваліфікаційних документів особам командного складу суден та суднової команди морських суден» та від 18.10.2013 № 813 «Про затвердження Порядку підтвердження кваліфікації й дипломування осіб командного складу суден і осіб суднової команди морських суден».

15. До цього часу не затверджені Книги реєстрації практичної підготовки студентів морських вищих навчальних закладів, які були розроблені з урахуванням вимог Манільських поправок до Конвенції ПДНВ та провідних світових судновласників, узгоджені з усіма вищими морськими навчальними закладами України та направлені до Мінінфраструктури, Укртрансбезпеки та ІПДМ ще у червні 2017 року.

16. Стурбованість фахівців галузі викликає практично повна відсутність обговорень з громадськістю планів щодо дій Мінінфраструктури та ІПДМ стосовно подальшого розвитку та реформування системи дипломування моряків. Ці плани навіть не оприлюднюються. Деякі заходи, які потребують широкого обговорення, зокрема, розробка проектів змін до нормативної бази з питань дипломування моряків, здійснюється без участі провідних фахівців галузі у цієї сфері та здійснюються непрофесійно. Зміст проектів не оприлюднюються та тримається під секретом. Більш того, неповна інформація, яка отримується з різних джерел, щодо змісту цих проектів свідчить про те, що частина запропонованих змін не відповідає чинному законодавству, а в ці проекти вноситься корупційна складова у вигляді спроб ввести додаткові сумнівні вимоги для моряків та морських навчально-тренажерних закладів. Вважаємо за необхідне абсолютно усі плани, програми та інформацію щодо стану їх виконання оприлюднювати, зокрема на сайтах Мінінфраструктури та ІПДМ.

17. Усі проекти нормативно правових актів з питань підготовки та дипломування моряків, а також зміни до них, повинні широко обговорюватися з усіма сторонами морської громадськості та провідними фахівцями в цій сфері.

18. Викликає здивування вартість Послужної книжки моряка, яку видає ІПДМ. Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному сайті ІПДМ, вартість бланку одної книжки складає 618 гривень. Приблизно таку ж вартість має закордонний паспорт громадянина України з біометричними даними, технологія виготовлення та ступені захисту якого набагато складніша. В першу чергу Послужна книжка моряка необхідна студентам вищих морських навчальних закладів для підтвердження свого стажу плавання, починаючи з першого курсу. Але для цих студентів така їх вартість є непомірною.

19. Особливу стурбованість фахівців морської галузі викликає крайня нестача професіоналів в керівництві сфери дипломування моряків, а також призначення на керівні посади осіб, які не мають ні флотського досвіду ні необхідної кваліфікації. Зокрема, на посаду начальника ІПДМ в останні роки призначалися особи, які жодного дня не працювали на флоті, не мають флотської освіти, та не мають навіть уяви, що таке морський флот та яким чином повинен бути підготовлений моряк. В той же час декілька більш достойних кандидатів були визнані такими, що не пройшли конкурс, який проводився конкурсною комісією Мінінфраструктури. Такі призначення, а також вимивання фахівців з галузі призводять до руйнування національної системи підготовки та дипломування моряків. Свідченням того є падіння попиту на українських моряків у світі в останні роки.

20. На цей час керівником ІПДМ за погодженням з Мінінфраструктури змінено структуру ІПДМ. При цьому заплановано суттєве скорочення персоналу, а також ліквідовано Миколаївська філія. Здивування викликає рішення щодо керівництва одною особою двома філіями, розташованими в різних регіонах країни, зокрема – у м. Маріуполі та м. Херсоні, а також у м. Одеса та м. Ізмаїл. Не зрозуміло, яким чином в такому режимі можна ефективно виконувати функції з забезпечення діяльності обох філій одночасно.

21. Моряків та морську громадськість останнім часом не задовольняють складність процедур підтвердження кваліфікації моряків в ДКК. Процедури підтвердження кваліфікації, затверджені в останні роки внутрішніми наказами ІПДМ, надмірно ускладнюють дії та займають багато зайвого часу моряків, а також призводять до певних незаконних та корупційних вимог, прикладом чого є створення ДКК для осіб, які працюють на танкерах, що не передбачено ані жодним нормативним актом, ані Конвенцією ПДНВ.

22. Фахівці галузі все більше висловлюються за створення т.з. «єдиного вікна», в якому моряк зміг би одночасно підтвердити кваліфікацію та отримати кваліфікаційний документ, а не звертатися до двох інстанцій та зустрічати корумпованих посередників, які додатково вимагають з них гроші. Варіант організації ГКК під керівництвом капітанів морських портів вбачається найбільш раціональним та не суперечить Кодексу торговельного мореплавства.

23. Надання ІПДМ адміністративної послуги у вигляді Протоколу ДКК є державною функцією, яку на цей час мають право виконувати лише центральні органи виконавчої влади, не відповідає чинному законодавству. Тому саме

існування ІПДМ на цей час є неправомірним. Вона повинна бути ліквідована в якомога стислий термін.

24. Морських фахівців та морські навчально-тренажерні заклади турбує також бездіяльність та суттєві невинновдані затримки Укртрансбезпеки під час розгляду програм підготовки моряків та організація і проведення оглядів цих закладів. Причинами цього є відсутність кваліфікованих фахівців в керівництві та в регіональних представництвах Укртрансбезпеки, а також не запровадження системи управління якості в роботу цього органу.

Усе вищевикладене свідчить про те, що заходи, що на цей час вживаються Міністерством інфраструктури та підпорядкованими йому підприємствами та службами для виконання вимог Конвенції ПДНВ, є недостатніми та запоздалими, а кадрові призначення Мінінфраструктури – непрофесійними та потенційно корупційним.

Вважаємо, що звернути увагу на це особливо важливо напередодні аудиту стану національної системи підготовки та дипломування моряків EMSA та аудиту Міжнародної морської організації щодо виконання Україною усіх обов'язкових морських конвенцій, які відбудуться у першому півріччі 2018 року. У разі негативних результатів будь-якого з цих аудитів є велика вірогідність виключення України з т.з. «білого списку» ІМО та пов'язаних з цим величезних проблеми з працевлаштуванням усіх українських моряків.

З урахуванням вищевикладеного, Асоціація звертається до Міністерства інфраструктури України з наступними вимогами:

1. Активізувати роботу з підготовки до проведення аудиту стану національної системи підготовки та дипломування моряків EMSA, яка планується у квітні 2018 року, за участю усіх причетних сторін із безпосередньою участю представників Асоціації.

2. В якомога стислий термін створити робочу групу з підготовки змін до нормативно-правових актів з питань підготовки та дипломування моряків, направлених на повне виконання вимог Манільських поправок до Конвенції ПДНВ та подальших поправок до цієї Конвенції, за участю усіх причетних сторін, в першу чергу – представників Асоціації, а також Асоціації морських капітанів Одеси (член Міжнародної федерації асоціацій капітанів морських суден (International Federation of Shipmasters' Associations - IFSMA) та Морського інституту України (The Nautical Institute of Ukraine – член Морського інституту в Лондоні (The Nautical Institute) та крьюінгових компаній.

3. В якомога стислий термін налагодити співпрацю з Міністерством освіти і науки України та Міністерством охорони здоров'я України стосовно виконання цими міністерствами відповідних вимог Конвенції ПДНВ, в тому числі Манільських поправок до цієї Конвенції.

4. Порухити питання перед Кабінетом Міністрів України щодо відновлення діяльності Координаційної ради з питань підготовки та дипломування моряків під керівництвом Мінінфраструктури, як це було передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2001 № 83.

5. Надати правову оцінку правомірності функціонування Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків на цей час.

6. З метою об'єктивності призначення керівників підприємств морегосподарського комплексу, діяльність яких стосується підготовки і дипломування моряків, а також безпеки судноплавства, ввести до складу Конкурсної комісії Міністерства інфраструктури України представника Асоціації.

7. Запрошувати представників Асоціації на усі заходи, присвячені питанням підготовки та дипломування моряків, які проводить Мінінфраструктури.

Відповіді на усі питання, порушені Асоціацією, просимо надати у встановлений законодавством термін.

У разі неврахування зазначених пропозицій і вимог, направлених Асоціацією до Міністерства інфраструктури України, Асоціація залишає за собою право звернутися до Кабінету Міністрів України, а також до правоохоронних органів з метою надання правової оцінки діям або бездіяльності відповідних посадових осіб.

З повагою,

Президент Асоціації,
капітан далекого плавання,
доктор технічних наук, професор

Михайлов В.С.